

Con. 65-08.

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B.(1) Attempt any **five** questions.
(2) All questions carry **equal** marks. (20 marks each)

1. Discuss the factors that have contributed to change and continuity in Indian Society.
2. Write an essay on "Scheduled caste in Modern India."
3. (a) What do you understand by population explosion ?
(b) Discuss the causes and effects of over population.
4. What do you mean by population policy ? Discuss the fertility influencing population policy.
5. Discuss the various types of health services.
6. Explain the term health. Discuss the major factors affecting the health behaviour.
7. Write briefly on :
(a) Characteristics of Globalisation (b) 1919's Economic Policy.
8. Explain the impact of globalisation on the Urban affluent class and rural society.
9. Point out the impact of globalisation on :
(a) Transfer and flow of people (b) Technology (c) Media and idea.
10. Write notes on any **two** of the following :—
(a) Democracy and Secularism (c) NGO's and Health
(b) Mortality (d) Holistic health approach.

(मराठी रूपांतर)

- सूचना (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत (प्रत्येकी २० गुण)
(३) मराठीतून उत्तरे लिहिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी इंग्रजी प्रश्न-पत्रिका अवश्य पहावी.

१. भारतीय समाजात बदल आणि सातत्य घडविणाऱ्यास जबाबदार असणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
२. "आधुनिक भारतातील अनुसूचित जाती" ह्यावर निबंध लिहा.
३. (अ) लोकसंख्या विस्फोट म्हणजे काय ? (ब) अतिरिक्त लोकसंख्येच्या कारणांची व परिणामांची चर्चा करा.
४. लोकसंख्या धोरण म्हणजे काय ? जन्मदर प्रभावित करणाऱ्या लोकसंख्या धोरणाची चर्चा करा.
५. आरोग्य सेवांच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
६. आरोग्येचा हा संज्ञा स्पष्ट करा. आरोग्येवर्तनावर परिणाम करणाऱ्या प्रमुख घटकांची चर्चा करा.
७. थोडक्यात लिहा :—
(अ) जागतिकीकरणाची वैशिष्ट्ये (ब) १९९१ चे आर्थिक धोरण.
८. जागतिकीकरणाचा शहरी श्रीमंत वर्ग आणि ग्रामीण समाजावर झालेला परिणाम स्पष्ट करा.
९. जागतिकीकरणाचा (अ) लोकांच्या बदल्या आणि ओघ (ब) तंत्रज्ञान (क) माध्यम आणि कल्पना यावर झालेला परिणाम नमूद करा.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :—
(अ) लोकशाही आणि धर्मनिरपेक्षता (क) स्वयंसेवी संस्था आणि आरोग्य
(ब) मृत्यूदर (ड) पूर्णात्मक आरोग्य दृष्टिकोन.